

Tarım, Doğa ve
Gıda Kalitesi Bakanlığı

Tarım, doğa ve gıda: değerli ve birbiriyle bağlantılı

Hollanda geri dönüşümlü tarımda lider

Tarım, doğa ve gıda: değerli ve birbirleriyle bağlantılı

Hollanda geri dönüşümlü tarımda lider

Önsöz

Tarım, bahçecilik ve balıkçılıkta kendini sürekli olarak yenilemeyi başaran Hollanda, bu alanlarda dünyaya öncülük etmektedir. Ülkemizde bu anlamda çok sayıda yetenek ve yeni fikir olması ve bundan doğan yenilikçi yaklaşım son derece etkileyici olup uluslararası arenada da hayranlık uyandırmaktadır.

Diğer ülkelerden açık ara önde olanlar tarım, bahçecilik ve balıkçılığın geleceği konusunda sorumluluk alabilirler ve almalıdırlar. Zira sonuçlarımız ne kadar iyi olursa olsun, tükettiğimiz gıdaları üretme biçimimiz giderek artan bir şekilde dengesini yitirmektedir. Gıda üretme konusundaki yaklaşımımız dünyanın bize sunabileceklerinin ötesine geçmekte olup bu durum sürdürülebilir değildir.

Hal böyleyken, bu yaklaşımı nasıl sürdürebiliriz? Son birkaç ay içerisinde, toplumun farklı kesimlerinden insanlarla bu konu üzerine fikir alışverişinde bulundum. Konuştuğum tüm insanlar, çoğu zaman büyük bir tutku ve duyarlılıkla, gelecek hakkında açık bir şekilde düşünmeye hazırıldılar. Tarımsal değerler, gıda üretimi, doğamız ve çıkarlarımız üzerine konuştuğumuz bu sohbetlerde, devletin rolünün yanı sıra bu doğrultuda bir yol haritası çizilerek buna göre hareket edilmesine dair beklentimizi de dile getirdik.

Her ne kadar bu vizyon Tarım, Doğa ve Gıda Kalitesi Bakanlığına ait olsa da toplum temsilcilerinin yanı sıra Kamu Sağlığı, Refah ve Spor, Altyapı ve Su Yönetimi, Eğitim, Kültür ve Bilim, Dış İlişkiler, Ekonomi ve İklim Bakanlarıyla yapılan istişareler olmadan ortaya çıkamazdı. Bu görüşmelerden çıkan tespit ve değerlendirmeler de vizyona dahil edilmiştir.

Gıda arzımızın geleceğini güvence altına almanın tek yolunun geri dönüşümlü tarıma geçmek olduğu kanaati oluşmuştur. Sonuç olarak; toprak, su ve doğal hammaddelerin tükenmesinin ve toprak sıcaklığının kabul edilemez oranda artmasının önüne geçilmesi bir gereklilik olarak karşımızda durmaktadır. Bu doğrultuda, geri dönüşümlü tarım hem kaçınılmazdır hem de mevzu bahis tehditler için en uygun cevaptır. Bu değişim için ihtiyaç duyulan pratik deneyim halihazırda mevcut olup bu dönüşüm hareketi toplum tarafından da destek görmektedir. Bu konuya daha derinlemesine girmek istiyorum.

Geri dönüşümlü tarıma geçiş ve yukarıda açıklanan değişim için üzerimize düşenler vizyon bölümünde ana hatlarıyla açıklanmıştır. Bunu nasıl yapacağımıza hep beraber karar vermemiz gerekmektedir.

Çiftçiler, bahçeciler ve balıkçılar bu dönüşümden sonrasına da öncülük edeceklerdir. Bu onlar için zorlu ve yorucu bir görev olacak olsa da birçoğu bunu yapmaya istekli ve motivedir. Bunu gerek medyada ve gerekse Trouw tarafından gerçekleştirilen “Çiftçinin Durumu” başlıklı araştırmada da gördüm. Bu sebeple, desteğimizi ve sempatemizi hak ediyorlar.

‘Geleceğe güven duymak’, Bakanlar Kurulunun sloganıdır. Tarımda geri dönüşüm hedefine doğru birlikte yol alabileceğimize ve bunu çiftçiler, bahçeciler, balıkçılar, diğer girişimciler ve toplumun farklı kesimleriyle birlikte yapacağımıza olan inancım sonsuzdur.

Carola Schouten

Tarım, Doğa ve Gıda Kalitesi Bakanı

İçindekiler

1. Mevcut durum	10
2. Zorlu görevlerimiz	14
3. Geri dönüşümlü tarıma doğru	18
3.1. Geri dönüşümlü tarımın özellikleri	21
Hayvancılık	23
Bitkisel ürünler	24
Sera bahçeciliği	24
Tarım ve doğa	24
Balıkçılık	26
3.2. Tarımsal girişimcilik	28
3.3. Gıdaya verilen değer	29
3.4. Yenilikçi küresel oyuncu	31
4. Vizyondan uygulamaya	34
4.1. Bir ölçüt olarak vizyon	37
4.2. Güven, hesap verebilirlik ve saygı	38

1. MEVCUT DURUM

Tarım, bahçecilik ve balıkçılık sürekli yenilik yapan ve dünyaya öncülük eden sektörler olup Hollanda refahına büyük katkıda bulunmaktadır. Bu sektörlerdeki taraflar birbiriyle sıkı sıkıya bağlıdır: asli üreticiler olarak çiftçiler, bahçıvanlar ve balıkçılar; çok sayıda satıcı, banka, tedarikçi ve ürün işleme şirketi; ihracatçılar ve ürünleri Hollanda'daki evlerin mutfaklarına, catering şirketlerine ve şirket yemekhaneleri gibi büyük kullanıcılara ulaştıran tüccarlar.

Ürünleri üreticiden tüketiciye ulaştıran bu zincirler çok verimli ve düşük maliyetlidir. Bu zincirlerin etkinliği dünya çapında bilimsel araştırmalarla desteklenmektedir. Bu zincirdeki profesyonellerin çoğu, özel orta öğretim kurumlarında veya yüksek okul düzeyinde mesleki eğitim kurslarında eğitim görmüştür. Eğitim ve araştırmanın entegre olduğu sistem sayesinde yeni fikirler ve teknolojiler hızlı bir şekilde uygulamaya geçirilebilmekte, böylece Hollanda bilgi ve üretim konusundaki avantajlı pozisyonunu koruyabilmektedir.

Sektörün karakteristik özelliklerinden biri de maliyet düşürme ve üretim artışına yapılan vurgu olup bu durum ölçek ekonomisi sayesinde üretim kapasitesinin artırılmasına olanak sağlamaktadır. Bununla birlikte, birçok tarım girişimcisi pazarda küçük ve hatta bazen eksi kar marjlarıyla karşı karşıyadır. Bunun sonucu olarak, sektör ekonomik açıdan kırılgan bir yapıya sahiptir. Çiftçi ve bahçecilerin gelirlerindeki büyük dalgalanmalar ve sektörler arasındaki büyük gelir eşitsizlikleri de bu tespiti doğrulamaktadır. Bazı çiftçiler, Hollanda standartlarının altında işgücü gelirlerine ve nispeten düşük özsermaye getirisine sahip olmaktadır.

Tarım, bahçecilik ve balıkçılık sürekli yenilik yapan ve dünyaya öncülük eden sektörler olup Hollanda refahına büyük katkıda bulunmaktadır.

Maliyeti düşürmeye ve üretimi artırmaya yönelik girişimler yaşam alanları üzerinde baskı oluşturmaktadır. Hollanda'da bu amaca biyolojik çeşitlilik, çevre, içme suyu kalitesi ve peyzaj güzelliği pahasına ulaşılmıştır. Zaman içerisinde, kentleşme ve tarımsal işgücünün azalması çiftçilerle vatandaşlar arasındaki mesafenin giderek artmasına yol açmıştır. Vatandaşlar tükettikleri gıdaların menşei hakkında çok az bilgiye sahiptirler. Bunun sonucu olarak, çiftçiler ve bahçeciler halkın günlük gıda ve içecek ihtiyacını karşılıyor olmalarına rağmen bazen yeterince değer görmedikleri hissine kapılmaktadırlar.

Aynı şekilde, balıkçılar da girişimcilikleri ve pazara sundukları ürünler için takdiri hak etmektedirler. Balıkçılık geçmişten günümüze bir köyün ve şehrin ekonomik altyapısını oluşturmakta olup aynı zamanda kültürel ve tarihsel açıdan bulunduğu çevreyle de bağlantılıdır. Ancak görünen o ki balıkçılık için yeterince alan yaratamamaktayız. Gerek Kuzey Denizi'nde sürdürülebilir enerji üretimi için istenen alanlar ve gerekse çevrenin korunmasıyla ilgili değerler balıkçılık faaliyetlerini kısıtlamaktadır. Avrupa'da süregiden elektrikle balık avı ve karaya çıkma yükümlülüğü konulu tartışmalar, balıkçıların girişimci rolü konusunda belirsizlik yaratmakta.

Bu tespitler ışığında, asli sektörümüz olan tarımın toplumdaki konumu konusunda yapısal değişikliğe gitmek için meşru sebepler mevcuttur. Neyse ki bu değişimi pratikte hayata geçiren çok sayıda kişi ve şirket var. Süt ineği ve süt ürünleri sektörleri, işletmelerde kullanılan mineral döngülerin işlevini iyileştirmek için hedefler belirlemiştir ve daha fazla yerel sığır yemi üretmeyi ve açık havada otlatma için daha fazla alan yaratmayı hedeflemektedir. Giderek artan sayıda çiftçi, bireysel olarak ya da bölgesel bir bağlamda, kendi arazilerindeki biyolojik çeşitliliği artırmak için çalışmaktadır. Hayvancılık ve ulaşım sektörleri, hayvan sağlığı için daha fazla önlem almaktadır. Yeni teknolojiler, gıda güvenliğini artırma ve çevre üzerindeki baskıları azaltma hedefine katkıda bulunmaktadır. İslah sektörü, bitkileri değişen iklime ve daha sürdürülebilir üretim gerekliliklerine uyarlamak için çalışmalara başlamıştır.

Yüksek hassasiyetli tarım sayesinde yardımcı teçhizat ekonomik bir şekilde kullanılabilir. Balıkçılık sektörü, maliyeti düşürürken biyolojik çeşitliliği artıran öncü yenilikleri (ör. elektrikle balık avı) hayata geçirmiştir.

Birbirinden kopuk girişimler devri kapanmıştır: Deltaplan adlı Biyolojik Çeşitliliği İyileştirme Planı, tarımsal su yönetimi için delta planı, balıkçılığı sürdürülebilir hale getirmeyi amaçlayan MSC kalite işareti, mera sütü ve yeni kümes hayvanları yetiştiriciliği için yeni yöntemler kullanan topluluklar, Boer Bewust (Farkındalık Çiftçi), Veldleeuwerik Vakfı, Beter Leven Keurmerk (Daha İyi Yaşam Etiketleri) ve buna benzer hızla büyüyen birçok ortaklık bulunmaktadır. Tarım, bahçecilik ve balıkçılık sektörleri toplumun, doğanın, toprak, su ve ekosistemin taleplerini karşılamak için seferber olmuştur. Fakat aynı zamanda, geleceğe hazırlıklı olmayan mevcut üretim sisteminin içine hapsedilmiş durumdadırlar. Onları bu durumdan nasıl kurtarabiliriz? Bu konudaki zorluklar nelerdir?

Tarım, bahçecilik ve balıkçılık sektörleri, toplumun, doğanın, toprak, su ve ekosistemin taleplerini karşılamak için seferber olmuştur.

2. ZORLU GÖREVLERİMİZ

Tarım, bahçecilik ve balıkçılık vazgeçilmez sektörlerdir; çiftçiler, bahçeciler ve balıkçılar insanları beslerler. Ancak bu durum, şu anki haliyle –dünya çapında– sürdürülebilir değildir. Dünya artık mevcut üretim yöntemlerinin ve tüketici davranışlarının yükünü daha fazla kaldıracak durumda değildir. Birleşmiş Milletler, bunu temelde çözmeyi amaçlayan Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini belirlemiştir. Bu hedeflerin hazırlanması sürecine aktif katılım gösteren Hollanda, bu hedefleri tamamen desteklemektedir.

Burada iyi haber şudur ki Hollanda tarımı, bahçeciliği ve balıkçılığı ihtiyaç duyulan değişiklikler için öncü rol oynamaya ideal olarak uygundur. Bunu gelişmişlik düzeyi yüksek girişimciliğimize, verim ve teknoloji bakımından yüksek kaliteli üretim tecrübemize, araştırma ve eğitim sağlayan güçlü kurumlarımıza ve işbirliği yapma konusundaki istekliliğimize borçluyuz.

Sera gazı emisyonları dünya genelinde büyük ölçüde azaltılmalıdır. Bakanlar Kurulu, Hollanda'da tarım, bahçecilik ve arazi kullanımı için somut hedefler belirlemiştir. Tarım sektöründeki şirket ve kuruluşlar, bir İklim Anlaşmasının hazırlanması bağlamında sera gazı emisyonlarını halihazırda tartışmaktadırlar: amaç, 2030 yılına kadar en az 3,5 megatona denk CO2 azaltımı sağlamaktır. Yeni standart, çevre dostu çalışma biçimidir. Hollanda bu konuda öncü olabilir. Başlangıç olarak, İklim Anlaşması çerçevesinde mutabık kalan hususlar hayata geçirilecektir.

Buna ek olarak, Hollanda'da ve dünya çapında hammaddeleri, kaynakları ve doğal çevreyi daha dikkatli kullanmamız gerekmektedir. Hollanda'daki tarımsal gıda sektörü, dünyanın diğer bölgelerinden gelen hammaddelerin ve temel ürünlerin ithalatına büyük ölçüde bağımlıdır. Bunlar her zaman sürdürülebilir bir şekilde kazanılmamakta ve üretilmemekte olup bu durum değişmelidir.

Çiftçiler, bahçeciler ve balıkçılar vazgeçilmez olup insanları beslerler. Ancak bu durum, şu anki haliyle –dünya çapında– sürdürülebilir değildir.

Aynı zamanda, gıda zincirinde farklı halkalarında oluşan israfa son verilmesi gerekmektedir: bu, birincil üretimden Hollanda mutfaklarındaki çöp kutularına kadar geçerlidir. İsraf, gereksiz ve zararlıdır: doğanın değerini ve gıda ürünlerini sunan insanlara karşı adaletli değildir, gereksiz masraflara yol açar ve gıda döngüsünde önemli bir yere sahip olan değerli maddeleri yok eder.

Tarım, bahçecilik ve balıkçılık alanlarında büyük gayretlerle çalışan binlerce girişimci, bunu bizlere gıda temin etmek için yaparken ekonomik olarak zor şartlarla mücadele etmektedirler. Bireysel üretici, büyük miktarlarda alım yapan müşterilere karşı genellikle zayıf bir konuma sahiptir. Üretici, değişen hava koşulları, hayvan ve bitki hastalıkları ve dengesiz pazar ekonomisi gibi birçok faktörden dolayı büyük risklerle karşı karşıyadır. Çiftçiler, bahçeciler ve balıkçılar çalışkan girişimciler olup zincirde sağlam bir pozisyona sahip olmayı hak etmektedirler. İyi bir gelir ve işlerini gelecek nesillere aktarabilme imkânına sahip olmalıdırlar.

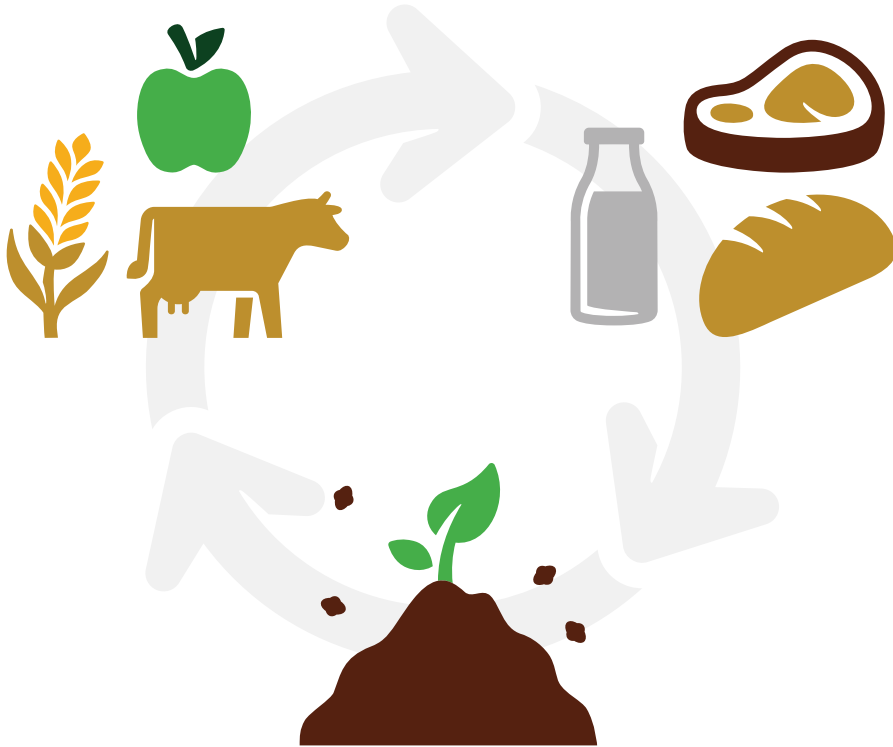
Tükettikleri gıdaların menşeyini bilen ve dolayısıyla üreticiye ve ürüne saygı duyan tüketiciler buna katkıda bulunabilirler. Bu, hem israfı azaltmaya hem de üreticiler için daha adil fiyatlar belirlenmesine yardımcı olacaktır. Kısa zincirler, çiftçileri ve vatandaşları birbirine yaklaştırır. Çiftçilerin ve vatandaşların birlikte yaşayabilecekleri sağlıklı bir ortam sağlama hedefi önemini korumaktadır.

Doğa hepimiz için ve özellikle tarım için büyük bir değerdir. Tarım ve doğanın birbirine karşı olması ve tarımın biyolojik çeşitlilik üzerinde baskı oluşturması durumu artık ortadan kaldırılmalıdır. Tarım ve doğa birbirine bağlıdır ve bu ilişkinin daha güçlü ve daha organik hale gelmesi gerekmektedir. Tarım, Hollanda'daki doğa değerlerinin daha da iyileştirilmesi için kilit öneme sahiptir. Ancak bunu gerçekleştirmek için, sistemin tamamının ve çiftçiden vatandaşa tüm paydaşların işbirliği içinde hareket etmesi gerekmektedir.

Tarım, Hollanda'daki doğa değerlerinin daha da iyileştirilmesi için kilit öneme sahiptir. Ancak bunu gerçekleştirmek için, sistemin tamamının ve çiftçiden vatandaşa tüm paydaşların işbirliği içinde hareket etmesi gerekmektedir.

3. GERİ DÖNÜŞÜMLÜ TARIMA GEÇİŞ

Gıdaların nasıl üretilebileceğine gelince, Hollanda tarım ve bahçecilik konusunda harika bir hizmet anlayışına sahiptir. Hammaddelerin “sürdürülebilir” kullanımı ve geri dönüşümlü tarımda lider olmak için ideal bir başlangıç noktası olan bu yaklaşım, aynı zamanda Bakanlar Kurulunun döngüsel ekonomi odaklı çalışmasıyla da uyumludur.

Mevcut tarım sistemimiz, halkalarını her biri azami ekonomik fayda sağlayacak biçimde hareket eden aktörlerin oluşturduğu bir zincirdir. Her oyuncu, elinde bulunan ham maddeleri kullanarak en düşük maliyet ve en yüksek verimle üretim yapar. Fakat sorun şu ki bu münferit oyuncuların hepsi sisteme henüz bir bütün olarak bakmamaktadır.

Aynı şekilde, yönetmelikler de sistemin farklı bölümlerine odaklanmış durumdadır. Sistemdeki çok sayıda sızıntı, israf, verimsizlik ve diğer olumsuz etkiler düşünüldüğünde bu ciddi bir sorundur. Minerallerin topraktan dışarı sızması ve üretim sonucu ortaya çıkan sıvı atıklardan yeterince yararlanılamaması bu etkilere birer örnektir.

Bu durum kabul edilemez, çünkü elimizde yenilenebilir hammadde kaynakları kısıtlı olan tek bir dünya var. Dahası bu üretim yaklaşımı, biyolojik çeşitliliği baskı altına almak, toprak, su ve hava kirliliğine yol açmak ve yeryüzünün büyük bir bölümünü yaşanmaz ve verimsiz bir seraya dönüştürmek suretiyle ekosisteme zarar vermektedir.

Bu durumun değişmesi şart: ürün maliyetinin sürekli olarak düşürülmesinden hammadde tüketiminin sürekli olarak azaltılmasına kadar birçok alanda değişim gerekmektedir. Bu değişimi gerçekleştirmek mümkündür.

Balıkçılığın dünya genelindeki durumu da çok farklı değildir; buradaki bireysel girişimci, doğal sermayenin sürdürülebilir yönetimine katkıda bulunamamakta, bu durum da aşırı avlanmaya yol açabilmektedir.

Değişim şart: ürün maliyetini düşürmek ve döngüleri daha verimli kullanmaya başlamak suretiyle hammadde tüketimini sürekli olarak azaltmak zorundayız.

Bu değişim mümkün. Bunun için gerekli olan şey, mevcut sistemin ekolojik ve ekonomik üretim yöntemi olan geri dönüşümlü tarım üzerine kurulmasıdır.

Bu üretim yöntemi, tarım sektörünün tarafları arasındaki işbirliğinden doğan ekonomik gücün yanı sıra sivil toplum kuruluşlarının desteğine ve güvenine dayanmalıdır. Gıda güvenliği, hiç şüphesiz, en önemli konulardan biri olmaya devam etmektedir.

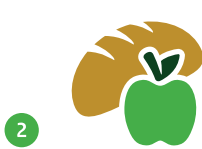
Bir başlangıçtan, bir sondan ve ara bağlantılardaki sızıntılardan oluşan mevcut sistem, gereksiz kayıpların asgari düzeye indirildiği bir sisteme dönüştürülmelidir. Bu başarıldığında tarım, bahçecilik ve balıkçılık döngüsel bir gıda sisteminin parçası haline gelecektir.

Bakanlar Kurulu, 2030¹ yılının – ulusal veya uluslararası düzeyde – mümkün olan en yüksek hammadde ve kaynak geri dönüşümüyle kapatılacağını ve Hollanda'nın geri dönüşümlü tarımda ön saflarda yer alacağını taahhüt etmektedir. Bakanlar Kurulu, bu taahhüdün yerine getirilmesine olanak sağlayacak güçlü ve sürdürülebilir bir gıda sistemi için üç ek hedef belirlemiştir:

1 Çiftçi, bahçeci ve balıkçıların zincirdeki ekonomik konumu,

tarımın geri dönüşümünde iyi bir gelir elde etmeleri, inovasyon yapabilmeleri ve sağlıklı biçimde yönettikleri işletmelerini bir sonraki nesle geçirebilmeleri üzerine kurulu olmalıdır.

2 Gıdaya verdiğimiz değer artması

gerekiyor. Bu tespit bireysel tüketiciler, büyük kullanıcılar ve catering sektörü için de geçerlidir. İsraf kabul edilebilir bir durum değildir. Birinci derece üreticiler ve vatandaşlar arasındaki mesafe azaltılmalıdır.

3 Hollanda, hem yurtiçinde hem de küresel gıda pazarlarında üretim yöntemlerinin yenilenmesinde

önemli rol oynamaya devam etmelidir. Bilgi birikimimiz ve ürünlerimiz sayesinde, gıdaların geri dönüşümde verimli üretilmesi konusunda diğer ülkelere örnek olabiliriz. Böylece ekosistemin (su, toprak, havaya) zarar görmesinin de önüne geçilmiş olur.

Geri dönüşümlü tarıma geçiş bugünden yarına hayata geçirilmesi mümkün olmayan geniş kapsamlı bir seçim olup birçok kişinin büyük değişimlere hazır olmasını gerektirir: bu değişim yatırımların finansmanından şirketlerin günlük yönetimine ve tüketicilerin mutfağındaki kullanım alışkanlıklarına kadar birçok şeyi içermektedir. Neyse ki değişim sürecinin çoktan başlamış olduğu birçok yerde görülebilmektedir. Bu değişime öncülük edenler, geçtiğimiz yıllarda gerçekleştirdikleri inovasyon, deneyler ve dönüşüm yatırımları için artık büyük destek almaktalar.

Hem tarım şirketleri arasında hem de uluslararası faaliyet gösteren sektörlerde, kısaca her yerde görülebilen bu öncüler, başkalarına doğru yönü göstermekte ve onlara ilham vermektedirler.

Mevcut zincir gereksiz kayıpların en aza indirildiği bir sisteme dönüştürülmelidir. Bu sayede tarım, bahçecilik ve balıkçılık döngüsel bir gıda sisteminin parçası haline gelecektir.

Bu bölümde, zincir tarımından geri dönüşümlü tarıma geçiş ana hatlarıyla ele alınmaktadır. Bunu, paragraf 3.1'deki geri dönüşümlü tarımın özelliklerini ve sonraki bölümlerde öngörülen değişim için gereken üç ön koşulu masaya yatırarak yapacağız.

3.1 Geri dönüşümlü tarımın özellikleri

Geri dönüşümlü tarım sisteminde; tarla tarımı, hayvancılık ve bahçecilik birbirlerinin gıda zincirlerinden gelen hammaddeleri ve gıda sektöründen ve gıda zincirlerinden doğan atık suları kullanırlar. Bu döngüsel zincirler farklı şekillerde organize edilmiş olabilirler, örneğin şirket içi, bölgesel boyutta, Hollanda içi ya da Hollanda sınırlarının ötesinde.

Slogan şudur: Elverişli olduğu takdirde yerel tarım, olmadığı takdirde bölgesel veya uluslararası tarım. Tarım sektöründen ve gıda zincirinden elde edilen atıklar (küspe, gıda artıkları, proses atıkları, gübre, kompost) yeniden kullanılır veya yeni (yardımcı) ürünlere dönüştürülür. Geri dönüşüm şirketleri mümkün olduğunca az enerji ve mümkün olduğunca fazla yenilenebilir enerji kullanmaya eğilimlidirler.

¹ Bu vizyon için hedef tarih 2030 olarak belirlenmiştir. Bu tarihin belirlenmiş olması, birçok konuda farklı tarihler içeren somut anlaşmalar yapıldığı gerçeğini değiştirmez. Bu anlaşmalarda herhangi bir değişiklik yapılmayacaktır. Bunun bir örneği, hedef tarihi 2027 olarak belirlenmiş olan Kaderrichtlijn Water isimli su projesi direktifidir.

Hayvanlar genellikle çiftçinin kendi arazisinden, yakın çevreden ya da gıda endüstrisi atığı çimen, yem mahsulleri ve küspeyle beslenir. Bu sayede, operasyonel yönetimle mevcut tarım arazileri arasındaki bağlantı yeniden güçlenmekte, girişimciler toprağın kültürel ve tarihsel değerlerini daha iyi hesaba katabilmektedir.

Toprak yönetiminde, daha fazla işlenmiş hayvan gübresi ve daha az yapay gübre kullanımı tercih edilmektedir. Böylece, arazi ve otlaklarda küspe veya hayvan gübresine dayalı yüksek kaliteli organik gübreler kullanılabilir.

Bu tedbirler sayesinde, yapay gübrenin bugüne dek oynadığı önemli rol azalmaktadır. Zor bulunan fosil hammaddelere (fosfat, potasyum, doğal gaz) dayalı suni gübre kullanımı sona ermekte ve gübre üretiminin yol açtığı sera gazı emisyonları azalmaktadır.

Toprak yönetimi geri dönüşümlü tarımın temelini oluşturmakta olup esasen iki yönlü bir konudur: insan üretim için topraktan su ve mineraller alırken bir yandan da toprağı organik malzeme, su ve besinlerle besleyerek onun canlılığını korur.

Kaliteli toprağı sahip olmak için gübre ve bitki koruyucu ürünlerin dengeli ve sorumlu bir şekilde kullanılması, sofistike imar planlarının yapılması ve toprağın taşıma kapasitesine uygun makinelerle işlenmesi gerekir. Böylelikle toprak sadece daha yüksek verime katkıda bulunmaz, aynı zamanda aşırı hava koşulları için bir tampon görevi de görebilir. Daha fazla organik madde içeren zemin daha yüksek oranda su emebilir ve kuraklığa karşı daha dayanıklıdır. Böyle bir toprak zemin daha fazla azot ve mineral tutabilir, daha zengin bir toprak ömrü sunar ve sağlıklı ürünlerin yetişmesine katkıda bulunur.

Geri dönüşümlü tarım sisteminde; tarla tarımı, hayvancılık ve bahçecilik birbirlerinin gıda zincirlerinden gelen hammaddeleri ve atık suları kullanırlar.

Geçtiğimiz günlerde Temsilciler Meclisi'ne sunulan toprak stratejisi dokümanı², çeşitli toplumsal görevler için iyi toprak kalitesinin önemini gözler önüne sermiştir. Bu strateji, geri dönüşümlü tarımın yapı taşlarından biridir. Temel olarak toprağın işleyişini belirleyen unsurlar şunlardır: organik madde yönetimi ve toprak verimliliği, toprak yapısının yönetimi, toprak ömrünün yönetimi ve toprak dirençliliği. Toprak yönetimi, tatlı su yönetimi ve bilhassa kuraklık veya selden kaynaklanan hasarların önlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Hayvancılık

Hayvancılık sektörü, geri dönüşümcü yaklaşımda etkin hammadde kullanımına önemli katkı sağlamaktadır. Bakanlar Kurulunun 2030'a kadar taahhüdü, hayvan yemindeki besin döngülerinin azaltılması ve mümkün olan en düşük seviyeye getirilmesidir. Bakanlar Kurulu ayrıca, hayvancılık faaliyetlerindeki gıda, atık, karbon, enerji ve su kayıplarını olabildiğince engellemeye kararlıdır. Bu süreçte, hayvancılık yapan çiftçiler kendi yetiştirdikleri ya da yerel veya bölgesel olarak satın aldıkları yemi kullanacaktır. Ayrıca, yemlerde insani gıda sektörü kaynaklı atık ve yan ürün daha fazla kullanılacaktır.

Geri dönüşümlü tarıma ve sürdürülebilirliğe geçebilmek için sektörde ciddi uyarlamalar yapılması gerekecektir, fakat birçok alanda tecrübe de kazanılmıştır. Domuz ve kümes hayvanı yetiştiriciliğinde önde gelen birçok şirket sürdürülebilirlik yolunda büyük adımlar atmıştır. Üstelik bunu zincirin içindeki taraflarla birlikte bir kazanç modeli geliştirerek yapmışlardır. Yem sanayi halihazırda yeni yemler bulmak için girişimlerde bulunmaktadır. Bu girişimlerden kazanılan bilgiler paylaşarak yaygınlaştırılabilir.

Bütünüyle sürdürülebilir ve düşük emisyonlu ahır ve hayvancılık sistemlerine geçiş, canlı hayvan tarımının sürdürülebilirliğiyle de uyumludur. Bu tür sistemler, insanların ve hayvanların yaşam alanlarını iyileştirirken aynı zamanda sera gazı, amonyak, kötü koku ve toz emisyonlarını da azaltmakta veya önlemektedir. Hayvan barınakları doğal yaşam alanları sağlamakta olup hayvanların özel ihtiyaçları karşılanmaktadır. Ayrıca ahır tasarımında ve beslenme uygulamalarında hayvan hastalıklarının önlenmesine özen gösterilmektedir. Doğru bakım sayesinde hayvanlara uygulanan antibiyotik kullanımı da sınırlandırılmış olacaktır. Mandıra çiftçiliğinde mera otlatıcılığı çıkış noktası olarak alınmaktadır: hayvan sağlığı ve açık hava mera otlatıcılığı toplum tarafından olumlu karşılanmaktadır.

² Bakanlar Kurulu raporu, 30 015, No: 54.

Bitkisel ürünler

Bitkisel ürünler için geri dönüşümlü tarım uygulamak bitkilerin daha hassas bir şekilde yetiştirilmesi anlamına gelmektedir. Bu, toprağın taşıma kapasitesine ve sofistike imar planlarına göre uyarlanmasıyla, özelleştirilmiş gübrelemeyle ve hastalıkların, zararlıların ve yabancı otların önlenmesi ile gerçekleştirilir. Yüksek hassasiyetli tarım, modern yetiştiricilik yöntemleri, sensör teknolojisi ve robot teknolojisi ile yardımcı etkiye sahip olacaktır. Saman yetiştiriciliği, tarımsal ormancılık ve perma kültür ile ilgili gelecek vaat yeni girişimler bulunmaktadır.

Bitki koruyucu ürünler, entegre bitki koruma prensiplerine uygun biçimde kullanılmaktadır. Bu süreç, atık madde içermeyen ve çevresel emisyonlar üretmeyen bir şekilde yapılmaktadır. Bitki yetiştirme, önleyici yaklaşımlar, iyi toprak ve su yönetimi, biyolojik haşere kontrolü ve düşük riskli araç kullanımı entegre bir yaklaşımın parçalarıdır. Yabancı ot kontrolü temelde mekanik veya ekolojik tekniklerle gerçekleştirilir. Kimyasal madde kullanımı son (hassas) müdahale olarak uygulanmaktadır.

Sera bahçeciliği

Hollanda'daki sera bahçeciliği, su kalitesinin ve sürdürülebilir enerji arzının artırılması gibi adımların atılması için daha elverişli olan sirküler sistemin birçok özelliğine sahiptir.

Sirküler bir serada, olabildiğince verimli bir şekilde gıda ürünleri ve süs ürünleri yetiştirilir. Söz konusu üretim toprağa, suya ve havaya emisyon olmaksızın mümkün olduğunca az su kullanılarak ve iklime mümkün olduğunca zarar vermeden yapılır. Diğer sektörlerden çıkan jeotermal ve atık ısıdan olabildiğince faydalanılmaktadır. Havadan ya da endüstriyel yolla elde edilen CO₂ (bitkiler için gübre) seralarda yeniden kullanılır.

Zincirler ve bölgeler (greenport'lar) içerisinde yakın iş birliği, kapalı sistemlerde tüketiciye yakın üretim imkânı ve büyük yenilikçilik kapasitesi, toplumsal zorluklarla baş etmek için sağlam bir zemin oluşturmaktadır. Bu bilginin yurtdışında, örneğin mega şehirlerin beslenmesinde kullanılması daha da güçlendirilecektir.

Tarım ve doğa

Geri dönüşümlü tarımla ilgili bu vizyon bağlamında tarım ve doğa arasındaki bağlantıya vurgu yapmak önemlidir. Öte yandan Bakanlar Kurulu olarak, doğa politikasının çok daha fazla şeyi içerdiğini belirtmek isteriz. Bu vizyon, 'Rijksnatuurvisie' (Devlet Doğa Vizyonu), 'Natuurambitie' (Doğada Hedefler), 'Natuurambitie Grote Wateren' (Açık Sularda Doğa Hedefleri) ve İllerin Vizyonları gibi mevcut ve yürürlükte olan vizyonları tamamlayıcı niteliktedir.

Aynı zamanda, tarım ve doğa arasındaki ilişkiye odaklanmak önemlidir, zira biyolojik çeşitlilik bağlamında büyük avantajlar elde etmek mümkündür.

Son yıllarda, doğal alanlardaki biyolojik çeşitliliğin durumu iyiye gitmektedir. Hollanda'da sağlıklı bir ekosistem elde etmek için en büyük görev şu anda tarım alanına düşmektedir. Mevcut durumda böceklerin yanı sıra çayır ve çiftlik kuşlarının sayısında düşüş söz konusudur.

Gerek geri dönüşümlü tarım ve gerekse daha iyi bir tarım-doğa ilişkisi için, zararlı emisyonların minimuma indirilmesi önemli bir hedefidir. Aynı şekilde, doğa da geri dönüşümlü tarım için önemlidir. Biyolojik çeşitliliğin toprakta ve şirketlerde optimum kullanımı geri dönüşüm yaklaşımına büyük bir katkıda bulunmaktadır. Sonuç olarak, doğadaki her şey bir döngünün parçasıdır. Doğa ve iş yönetiminin doğru şekilde birleştirilmesi doğa değerlerine katkıda bulunabilir. Hollanda doğanın korunmasına verdiği öneme ek olarak, doğal değerlerin iyileştirilmesi konusunda da kilit role sahiptir.

Bakanlar Kurulu, 2030 yılına kadar doğal, tarımsal ve sulak alanlardaki doğa dokusunun daha zengin ve çeşitli olacağını taahhüt etmektedir: tarım hem tozlaşma, toprak verimliliği, hastalık ve haşere kontrolü için biyolojik çeşitliliği kullanır hem de hayvanlar için her tür yaşam alanını yaratır.

Geri dönüşümlü tarımla iyi uyuşan bir yaklaşım da doğa dostu tarım olup bu iki kavram kısmen birbiriyle örtüşmektedir. Doğa dostu tarım anlayışı, doğanın tarım yoluyla iyileştirilmesinin ve aynı zamanda tarım için kullanılmasının pekâlâ mümkün olduğunu varsayar. Hem geri dönüşümlü tarımın hem de doğa dostu tarımın en önemli çıkış noktası, doğal kaynakların dikkatli kullanımı, toprağın sürdürülebilir yönetimi ve emisyonların en aza indirilmesidir. Geri dönüşümlü tarım mineral ve hammaddelerin geri dönüşümlü kullanımına vurgu yaparken, doğa dostu tarımda doğanın ve doğal süreçlerin sorumlu bir şekilde kullanılması öne çıkar. İki yöntemin birleştirilmesi, operasyonel yönetim için faydalı olan biyolojik çeşitliliğin çoğalması anlamına gelecektir. Böylelikle çevrenin kayıpları daha az olur ve çeşitli canlı türleri ve çayır kuşları için daha iyi şartlar oluşur.

Doğa dostu tarım alanında devam eden çok sayıda girişim ve deney söz konusudur. Bu girişimler, Bakanlar Kurulunun tarımda doğayı daha çok hesaba katma çabalarıyla uyumludur. Örneğin, koalisyon anlaşmasında, Natura 2000 alanlarının bitişiğindeki çiftçilerle birlikte, tarımsal doğa yönetimi ile daha az arazi kullanımına ve dolayısıyla iklim değişikliği ve doğanın iyileştirilmesine katkıda bulunma konusunda mutabakata varılmıştır.

Bakanlar Kurulu anlaşması çerçevesinde, Natura 2000 bölgesinde yaşayan çiftçilerin tarımsal doğa yönetimi konusunda katkıda bulunup bulunamayacağı konusu masaya yatırılmıştır. Böylelikle tarımsal doğa yönetiminin daha az arazi kullanımına, iklimsel sorunların çözümüne ve doğanın iyileştirilmesine katkıda bulunma imkânı göz önünde bulundurulmuştur. Bakanlar Kurulu söz konusu tarafları finansal olarak kompanse edecek, bunu yaparken Ortak Tarım Yönetiminin sağladığı

imkânlardan faydalanacaktır. Bu çerçevede, fonksiyonel tarımsal biyolojik çeşitlilik, tarımsal doğa yönetimi, organik tarım, tarla sınırlarıyla ve çevre düzenlemeleriyle ilgilenilmesi ve aynı zamanda ağaçlarla çeşitli bitkileri bir araya getirmeyi amaçlayan farklı tarım yaklaşımları (*agroforestry*) düşünülebilir. Bunların hepsi doğa ve tarım için faydalıdır.

Toplumun tarım ve doğa kuruluşları, iller ve bilimsel enstitüler gibi bu konuya ilgi duyan kesimleriyle birlikte bu hedef önümüzdeki dönemde daha da fazla geliştirilecektir.

Doğa dostu tarım yerel düzeyde düzenlenebilir, ancak bölgesel ölçekte tercih edilmesi gücünü artıracaktır. Ayrıca, doğayı hesaba katan bir çiftlik arazisi, sahip olduğu yüksek deneysel değer (ve yerel ürünlere temel teşkil etmesi) sayesinde bölge doğasının ve bölgedeki doğal alanların değerinin artmasına olanak sağlayabilir.

Bölgesel ölçek

Hayvancılık, tarlacılık ve bahçecilikteki geri dönüşümlü tarımın bir şirketle sınırlı kalmayarak büyük veya küçük bir bölgede birçok şirkete de yayılabilir. Girişimciler bu süreci kendileri şekillendirebilirler. Bir çiftçi, bölgesinde tarlacılık yapan kişilerle birlikte çalışarak hayvan yemi üretimi ve yüksek kalitede organik gübre konusunda anlaşmalar yapabilir. Bu şekilde, birlikte planlama yaparak gıdada geri dönüşüm sürecini kısaltabilirler.

Bu tür bir işbirliği bölgesel ölçekte daha geniş çapta da kurulabilir. Bölgesel bir ortaklık belediyelerle, su kurullarıyla, doğa yöneticileriyle, tedarikçilerle ve perakende sektörüyle ilişki edebilir. Bir bölge, tıpkı Betuwe ve Vechtdal'in yaptığı gibi, kendisini bölgesine has ürün ve lezzetlerle farklılaştırabilir. Toprak, su ve arazilerin kalitesi ve durumu bölgeden bölgeye değişiklik göstermektedir. Bu nedenle, bu özellikler bölgesel iş birliğinin nasıl gerçekleştirilebileceği konusunda büyük bir etkiye sahip olacaktır.

Bölgesel yaklaşımın önemi nedeniyle, Hükümetlerarası Program'da (IBP) ulusal hükümet, belediyeler, iller ve su kurulları arasında iş birliğinin temelleri atılmıştır. Sürecin liderliği yerel düzeyde olacaktır: Hükümet burada tarım, doğa ve gıdanın ötesine geçen bölgesel bir yaklaşımı önemsemektedir. Bu inisiyatifler, Hükümetler Arası Program ve Canlı Kırsal Bölge Programı çerçevesinde hükümet anlaşmasının sağladığı fonlarla birleştirilip gerçekleştirilebilir. Hükümet bu harekete Bölgesel Portföy'le cevap vermektedir. Bu şekilde, geri dönüşümlü tarım konusunda başka bölgelere örnek olabilecek girişimler ortaya çıkabilir.

Balıkçılık

Balıkçılık sektörünün sürdürülebilirliğinin artırılması ve israfın önlenmesi için de benzer zorlu görevler bulunmaktadır. Sürdürülebilir balıkçılık, doğa ve ekonominin birbiriyle dengede olmasını gerektirir. Sürdürülebilir balıkçılık daha seçicidir, daha az toprak kirlenmesine, daha az istenmeyen balık avlarına ve daha az emisyonu yol açar. Sağlıklı bir balık stoku altyapısı, balıkçıların şimdi ve gelecek nesillerde geçinmeleri için önemli bir temel oluşturmaktadır.

Bunu yaparken, balıkçılığın çıkarlarıyla doğa, eğlence turizmi, temiz su ve sürdürülebilir enerji gibi diğer çıkarlar arasında sağlam bir denge kurulması gerekmektedir.

Gelecekte, Kuzey Denizi'nde ve kıyı ve iç sularda balık avlama olanakları balıkçılık alanlarının kapanmasıyla sınırlandırılacaktır. Bunun nedeni, söz konusu alanlara Natura 2000 hedeflerinin gerçekleştirilmesi ve rüzgâr çiftliklerinin inşası için de ihtiyaç duyulmasıdır. Bu konu karaya çıkma yükümlülüğü ve Brexit'le de ilgilidir; bu tür hususlar belirsizlik yaratmaktadır.

Ancak, rüzgâr çiftliklerinin doğayla kombine edilmesi sonucu kabuklu su ve deniz ürünleri, yosun ve su ürünleri yetiştiriciliği konusunda yeni olanaklar da ortaya çıkmaktadır. Yenilikçi yaklaşımlar, mevcut ve yeni ortaklıkların güçlendirilmesi ve yeni gelir modelleri, balıkçılığın sürdürülebilirliğinin artırılmasına önemli bir katkı sağlamaktadır.

Sera gazı emisyonlarının azaltılması konusunda bu sektörün de üzerine bazı görevler düşmektedir. Bunu sadece enerji tasarrufu sağlamak suretiyle maliyetleri düşürerek değil, aynı zamanda mümkün olduğunca yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş yaparak da gerçekleştirecektir.

Atık konusuna gelince, yan avların sınırlandırılması ve buna rağmen yan av olması halinde bunlar için değerli destinasyonların bulunması meselesi de önemlidir. Bu, balık atıklarının daha iyi kullanılmasıyla sonuçlanacak inovasyonlar yaparak ve ilaç uygulamaları vb. yoluyla balık atıklarının katma değerini artırarak başarılabilir. Ürün kalitesi etiketlerinin geliştirilmesi ve sürdürülebilir balıkçılığın sertifikalandırılması tüketicilerin daha fazla sürdürülebilir balık satın almasına ve tüketmesine yol açacaktır. Tüketici böylelikle balığı günlük beslenmenin önemli bir parçası olarak görecektir.

Sürdürülebilir balıkçılığın hayata geçirilebilmesi için devletin desteği ve katılımı şarttır. Hükümetler, bölgesel ve küresel anlaşmalar yoluyla balıkçılığı sürdürülebilir hale getirebilir ve aşırı avlanmanın önüne geçebilirler.

3.2 Tarımsal girişimcilik

Tarımsal faaliyetlerde ve geri dönüşümlü tarımda yapılacak işbirlikleri büyük oranda çeşitlilik içerecektir. Bazı girişimciler yerel pazara yönelik gıda üretimine odaklanıp ortaklar ararken bazıları da dünya pazarına ihracat için fırsatlar göreberek uluslararası bağlantılarını kullanacaktır. Genellikle iki grubun kombinasyonu söz konusudur. Bazıları için şirketi büyütme çözüm olurken bazıları için çok fonksiyonlu bir yaklaşım yerinde olacaktır. Geri dönüşümlü tarımın başarısı için, mümkün olan çeşitli tarım uygulamalarına yeni yaklaşımlara açık bir tutumla bakmak önemlidir. Bu değişim sürecinde girişimciler bilgi ve deneyimlerini paylaşmaya teşvik edilmektedirler.

Gıda zinciri içerisinde, sorumlu ürün veya hizmetler sunan ya da başka toplumsal taleplerin karşılanması için ek çaba sarf eden şirketlerin sayısı artmaktadır. Bu şirketler hayvan sağlığı veya çevre alanında yasadaki asgari standartlardan daha yüksek standartları karşılayan ürünler sunmaktadırlar, ancak piyasadaki mevcut süreçler nedeniyle bunun için maliyeti karşılayan bir ödüllendirme yoktur.

Gıda zinciri içerisinde, sorumlu ürün veya hizmetler sunan ya da başka toplumsal taleplerin karşılanması için ek çaba sarf eden şirketlerin sayısı artmaktadır.

Şirketlerin sürekliliğinin garantilenmesi ve gençlerin şirketleri devralması için olanak sağlanması büyük önem taşımaktadır. Geri dönüşümlü tarıma geçişte uzun vadeli bir perspektife ihtiyaç vardır. Yenilik yapabilen ve geri dönüşümlü gerçekleştirmesinde kilit rol oynayacak olan genç girişimcilere iyi gelir elde etme imkânları sunulmalıdır. İşletmelerinde yeni proseslere yatırım yapabilmeleri için yeterli alan olmalıdır. Girişimciler daha kolay ortak girişim yapabilmeli ya da işlerin uygun sözleşmeler veya özel hukuk anlaşmaları üzerinden yapıldığı pazar oyuncularıyla çalışabilmelidirler.

Mümkün olan en düşük maliyet anlayışından mümkün olan en az kaynak tüketimi anlayışına geçiş, bankaların finansman rollerine farklı bir gözle bakmalarını gerekli kılacaktır. Geri dönüşümlü tarımın hayata geçirilebilmesi için, kredi veren kuruluşların buna sorunsuz bir şekilde uyması gerekmektedir. Çiftçilerin ve bahçecilerin bu yeni kazanma modellerini kendi başlarına yaratmaları mümkün olmadığı gibi bu konuda çıkarı olan tek taraf da onlar değildir. Bunu mümkün kılmak için tüm zincire, hükümete ve tüketiciye ihtiyaç vardır.

Bakanlar Kurulu yeni gelir modelleri yaratmak için gereken eylemler hakkında meclise³ bir mektup göndermiştir. Hollanda'da amaçlanan değişiklikleri güçlendirmek ve hızlandırmak için Yeni Ortak Tarım Politikası (YOTP) da güçlü bir araç olabilir. Meclisin YOTP ile ilgili müzakerelerde gösterdiği çabalar, doğanın korunması ve doğal kaynakların yönetimi gibi toplumsal hizmetleri ödüllendirmeyi amaçlamaktadır. Bu yaklaşım, geri dönüşümlü tarımına yönelik hedeflerle uyumludur.

3.3 Gıdaya verilen değer

Geri dönüşümlü tarımda tüketiciye de rol düşer. Tüketicinin gıda üretiminin çevre üzerinde büyük bir etkisi olduğunu bilmesi son derece önem taşımaktadır. Bu yaklaşımın da değişmesi gerekmektedir, zira çoğu tüketici düşük fiyat ve kolaylık istemekte, ayrıca gerek çevre konusunda ve gerekse çiftçilere ve bahçecilere yönelik giderek artan taleplerde bulunmaktadır.

Task Force Circular Economy in Food'un (Gıdada Sirküler Ekonomi Görev Kuvveti) yaptığı kampanya sonucunda israfın önlenmesi için büyük bir adım atılmıştır. Bu, olgunluğa erişmesi gereken önemli bir hedeftir. Amaç Hollanda'da boşa harcanan gıda miktarını büyük ölçüde azaltmaktır. Çoğu zaman birkaç milimetrelik farkla küçük bulunan domatesler ya da eğri bulunan salatalıklar ürün olarak reddedilse de bunların besin değerlerinde bir eksiklik yoktur. Yemek sektöründe ve tüketici kullanımlarında israfa son verilmelidir. Üretimde gıda kayıpları azaltılmalı, artıklar hayvan yemi olarak kullanılmalıdır.

Çoğu insan yiyeceklerini süpermarketten almaya devam etse de şehrin hemen dışındaki çiftçileri ve pazar bahçecilerini ön plana çıkarmak mümkündür. Yerel pazarlar ve şehir çiftliklerinde çiftçi ve bahçeciden satın almak üretici ve tüketiciyi bir araya getirebilir ve çiftçinin sunduğu gıdaya verilen değer ve takdir duygusunu arttırabilir. Bu alandaki her türlü girişim, hükümetin destek ve işbirliğini gerektirmektedir.

İnsanlar arasında organik ve yerel ürünleri daha çok tercih etme trendi mevcuttur. Bölgesel ürünlere ve tipik Hollanda yiyeceklerine duyulan ilgi artmaktadır. Bu iyi bir gelişmedir. Ancak, sürdürülebilirlik ve hayvan sağlığı konusunda kararlı adımlar atan ve müşterileriyle yakın ilişkilide olan küçük ölçekli üreticiler engellerle karşı karşıya gelmektedir. Örneğin, büyük ölçekli üretim sistemlerine göre tasarlanmış düzenlemelerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Küçük ölçekli üreticilerin bu düzenlemelerin getirdiği maddi külfetle başa çıkmaları çoğu zaman mümkün değildir. Bu nedenle Bakanlar Kurulu küçük ölçekli bölgesel ürünlerin üretimi için daha fazla imkân yaratacak ve buna uygun yasa ve mevzuat geliştirecektir. Burada çıkış noktası, gıda güvenliğinden ödün vermeden belirli üretim koşullarını dikkate almaktır.

³ Bakanlar Kurulu raporu 28625 No. 257.

Bakanlar Kurulunun gıda politikası, sürdürülebilir gıda üretimini ve tüketimini arttırmayı amaçlamaktadır. Örneğin⁴ Bakanlar Kurulu dosyası, tüketicilerin sağlıklı ve sürdürülebilir seçimler yapmaları için alınması gereken inisiyatiflerden ve çiftçileri ve vatandaşları bir araya getiren somut girişimlerden bahsetmektedir.

Geri dönüşümlü tarımda tüketiciye de rol düşer. Tüketicinin gıda üretiminin çevre üzerinde büyük bir etkisi olduğunu bilmesi son derece önem taşımaktadır.

⁴ Bakanlar Kurulu raporu 31 532 No. 193.

3.4 Yenilikçi küresel oyuncu

Geri dönüşümlü tarımın gelişiminde uluslararası boyut önemli rol oynamaktadır. Piyasalar uluslararası dinamikler üzerine kurulu olup geri dönüşüm sistemleri ulusal sınırların ötesine uzanabilmektedir.

Yurtdışından hammadde tedariki konusunda, üreticiler, tüketiciler ve sivil toplum kuruluşları, hassas ürünler için sürdürülebilirlik sertifikalı, sirküler sisteme uygun kriterleri oluşturmuşlardır. Bazı durumlarda, Hollanda endüstrisi, sözleşmeler ile sürdürülebilir sertifikalı ürünlerin kullanacağı taahhütlünde bulunmuştur. Hollanda'nın bu zincirler içerisindeki güçlü pozisyonu sayesinde dünyanın diğer bölgelerindeki yetiştiricilik ve sürdürülebilirlik konusunda söz hakkına sahiptir. Hollanda böylece uluslararası çevre ve doğa hedefleri ve biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilirliği konusunda olumlu bir kaldıraç etkisine sahip olabilir. Bu ithalat ile ilişkili kalıntı akışlarının sirküler bir sistemle işlenmesi önem taşımaktadır. Bu bağlamda ülkemize büyük miktarlarda ithal edilen ve tüketilen son ürünler hammaddelerden farklı değildir.

Hollanda AB'de genel olarak lider bir role sahiptir. Bu nedenle Bakanlar Kurulu, yeni vizyon ve Ortak Tarım Politikası (GLB) gibi bu vizyonun amaçlarını destekleyen Avrupa mevzuat değişikliklerine aktif olarak katkıda bulunacaktır. Diğer örnekler, bitki korumasının sürdürülebilirliği ve gıda zincirindeki şirketler arasındaki ilişkide haksız ticari uygulamalara ilişkin direktiftir. Hollanda'nın geri dönüşümlü tarım konusunda somut bir yol haritası izlemesi diğer Üye Devletlerin böyle bir stratejiye gösterdiği ilgiyi artıracaktır.

Geri dönüşümlü tarıma geçiş, birçok yeniliği gerektirecek ve provoke edecektir. Bu Hollanda'da agro-inovasyon dediğimiz tarımda yeniliklere büyük katkıda bulunacaktır ve küresel pazardaki konumumuzu güçlendirecektir. Hollanda, bilimsel ve uygulamalı araştırmalar arasında iş birliği olan bir yapıya sahiptir ve yeni bilgilerin şirketlerde uygulanmasıyla ilgili önemli deneyimlere sahiptir. Bu, yeniliklerin Hollanda'da ve yurtdışında hızla yol kat etmesine imkân sunmaktadır. Kamu ve özel sektör arasındaki iş birliği, üst sektörlerin yönetim şeklinde gözle görülebilir bir şekilde fark edilmektedir.

Geri dönüşümlü tarıma geçiş yapacak çiftçiler, bahçeciler ve tarım sektöründeki diğer profesyoneller pratik deneyime sahiptirler veya yakın gelecekte bu yönde eğitim alacaklardır. Eğitim, bu grup için önemli bir role sahiptir. Geri dönüşümlü tarıma geçiş sürecinde Tarım, Doğa ve Gıda Kalite Bakanlığı bu değişimi yenilik, eğitim ve bilgi paylaşımlarını koordine ederek gerçekleştirecektir.

Bakanlar Kurulu Hollanda'nın güçlü pozisyonundan yola çıkarak, dünyadaki açlığa bir kuşaklık süre içerisinde son vermeyi ve 2050 yılına kadar dokuz milyar insanı sürdürülebilir bir şekilde beslemek için sağlam bir temel oluşturmayı amaçlamaktadır. Odak noktası, yetersiz beslenmeye karşı savunmasız olan kişilerin, çiftçilerin ve kırsal girişimcilerin ekonomik durumlarını güçlendirmek ve gıda sistemlerinin sürdürülebilirliğini desteklemektir.

Geri dönüşümlü tarım bu açıdan stratejik öneme sahiptir. Yüz milyonlarca küçük ölçekli çiftçi, düşük verimlilikle ve ürünlerini yeterince satamama sorunuyla mücadele etmektedir. Tarımın iklim şartlarıyla uyumlu hale getirilmesi birçok gelişmekte olan ülke için büyük önem taşımaktadır. Yerel üretim sistemleri sınırlı kullanılabilir kaynaklardan maksimum gelir elde ederken, döngüler son derece verimlidir, ancak bu işletmelerin ekonomik kârlılığı açısından çok düşüktür. Amaç, pek çok katkı maddesiyle endüstriyel lineer üretim sistemlerini kullanıp doğa pahasına araziye yeniden tasarlamak yerine, bu geri dönüşümü sürdürülebilir bir şekilde güçlendirmektir. Hollanda'nın geri dönüşümlü tarım konusunda edindiği bilgi ve deneyim, gelişmekte olan ülkelerin tarım ve hayvan çiftçiliğini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Buna ek olarak, Hollanda, bilgi ve inovasyonlarıyla, tuzlanma, kuraklık ve erozyon gibi sorunların üstesinden gelme konusunda da yardımcı olabilir.

Geri dönüşümlü tarımın gelişiminde uluslararası boyut önemli rol oynamaktadır. Piyasalar uluslararası dinamikler üzerine kurulu olup geri dönüşüm sistemleri ulusal sınırların ötesine uzanabilmektedir.

4. VİZYONDAN UYGULAMAYA

Bu mutabakatta yer alan satırların temsil ettiği vizyon, çok sayıda paydaşla yapılan görüşmelerin bir sonucudur. Tarımın geri dönüşümü, aynı zamanda İklim Tablosunda tarım ve arazi kullanımıyla ilgili temel bir tema olmuştur. Bakanlar Kurulu, gerek sektörde ve gerekse toplumda geri dönüşümlü tarım için sağlam bir temel olduğu hususunda güven kazanmıştır.

Bakanlar Kurulu, geri dönüşümlü tarımın hayata geçirilmesi konusunda toplumun gücüne güvenmekte olup iş dünyasının tüm oyuncularını, sivil toplum örgütlerini ve diğer yetkilileri düşünmeye, fikir üretmeye ve inisiyatif almaya davet etmektedir.

Bu süreçte kendisi de önemli bir role sahip olan Bakanlar Kurulu, çiftçi ve bahçecilerin yanında durarak fikir alışverişi yapacak, gerektiğinde destek sağlayarak yapılması gerekenleri kolaylaştıracaktır. Bakanlar Kurulu gerekli durumlarda kontrolü ele alacak olmakla birlikte çoğu zaman kontrol çiftçi ve bahçecilerin elinde kalacaktır. Uygulamada sıkıntı olması veya sürecin planlanandan daha yavaş ilerlemesi halinde Bakanlar Kurulu yasa ve yönetmelikleri uygulayacaktır.

Gelecek yıllarda Bakanlar Kurulu, girişimciler ve sosyal paydaşlar tarafından atılan adımların ölçülebilir hedef ve sonuçlara odaklanması önemlidir. Buna dayanarak girişimciler sürdürülebilir gelir modellerine yatırım yapabilir ve koalisyonlar kurulabilir ki bu da Hollanda'yı 2030'da geri dönüşümlü tarımda bir lider haline getirebilir. Bakanlar Kurulu ve sosyal paydaşlar için ilk adım, gelecek yıllarda elde edilmesi gereken sonuçlar, bunlara nasıl ulaşılabileceği ve kimin hangi çıktıyı istediği konusunda 2019'un ortalarında anlaşmalar yapmaktır. Bakanlar Kurulu, bu vizyonun hayata geçirilmesinde olduğu gibi hedeflerin somut hale getirilmesi konusunda da paydaşlarla aktif temas içerisinde olacaktır.

Bakanlar Kurulu, geri dönüşümlü tarımın hayata geçirilmesi konusunda toplumun gücüne güvenmektedir.

Bu anlaşmaların çoğu halihazırda mevcut olan birçok girişime dayalı olacaktır. Ortaya çıkacak nihai tablo, kesinlikle, tüm tema ve alanları kapsayan genelgeçer bir belge olmayacaktır. Burada bahsedilen şey, mevcut sürdürülebilirlik planlarına ve anlaşmalarına ilave olarak yapılan, sektörel ve bölgesel uygulama ve eylem programları nevi sözleşmelerdir. Bu süreç, üreticilerin çeşitliliğini hesaba katmak zorundadır: değişimi erken benimseyen paydaşlardan arzulan değişimi yaratamayan veya yaşamak istemeyen paydaşlara, mevcut şirketlerden yeni oyunculara kadar. Yeni kurulmuş şirketlerden köklü şirketlere kadar.

Hem iyileştirme yapılan yasa ve düzenlemeler hem de bilgi, yenilik ve finansal araçlar, kararlaştırılan hedeflere uygunluk ve tutarlılık bakımından test edilecek ve gerekirse düzeltililecektir. Mevcut düzenleme çoğu zaman yenilikleri engellemektedir. Burada taahhüt hedeflere yönelik olmalı ve bu hedeflere nasıl ulaşılaacağı konusunda mümkün olduğunca fazla özgürlük sunulmalıdır.

Bakanlar Kurulu, iş dünyasının tüm oyuncularını, sivil toplum örgütlerini ve diğer yetkilileri düşünmeye, fikir üretmeye ve inisiyatif almaya davet etmektedir.

4.1 Bir ölçüt olarak vizyon

Bu vizyon bir plan olmamakla birlikte bir takım yükümlülükleri beraberinde getirmektedir. Bakanlar Kurulu politikası için geçerli olup Bakanlar Kurulu diğer karar vericilerin bu vizyonu gerekli değerlendirmeleri yapmak için bir ölçüt olarak kullanabilmelerini arzu etmektedir.

Politika niyetleri, planlar, teklifler vb. – özetle – nerede test edilebilir?

1. Geri dönüşüm yapılmasına, emisyonların azaltılmasına ve tüm gıda sistemindeki biyokütle atıklarının azaltılmasına katkıda bulunuyorlar mı?
2. Doğal çevreye zarar vermeden sürdürülebilir stok yönetimine katkıda bulunuyorlar mı?
3. Tarım girişimcisinin zincirdeki sosyoekonomik konumunu güçlendiriyorlar mı?
4. Tarım ve arazi kullanımı bakımından iklim sorunlarına katkıda bulunuyorlar mı?
5. Bölgenin cazibesini ve canlılığını artırıyor ve gelişmekte olan bir bölgesel ekonomiye katkıda bulunuyorlar mı?
6. Ekosistemler için (su, toprak, hava), biyolojik çeşitlilik ve çiftlik arazilerinin doğal değeri için kar üretirler mi?
7. Hayvan sağlığı dikkate alınmış mı?
8. Gıda ürünlerinin değerinin bilinmesine ve çiftçiyle vatandaş arasındaki ilişkinin güçlendirilmesine katkıda bulunuyorlar mı?
9. Hollanda'nın iklim bakımından akıllı ve ekolojik açıdan sürdürülebilir gıda sistemleri için entegre çözümler üreten bir geliştirici ve ihracatçı konumunu güçlendiriyorlar mı?

Bu değerlendirme kriterlerine ek olarak, gıda güvenliği ve kalitesi her zaman temel gereklilikler olarak uygulanır.

4.2 Güven, hesap verebilirlik ve saygı

Tarımsal geri dönüşüme geçişte rol oynayan bütün paydaşlar arasındaki bağların oluşturulması başarının anahtarıdır. Sonucu belirleyecek olan sadece Bakanlar Kurulu değildir. Birbirimize olan güvenimiz ve saygımızdan ötürü tüm eylemlerimiz için hesap vermeye hazır hale geldiğimizde bu bağlantılar kendiliğinden ortaya çıkacaktır. Çiftçilerin, bahçecilerin ve bunlara ait örgütlerin, pazardaki diğer paydaşların, öğrenci, öğretmen ve araştırmacıların hayallerinin ve güçlü yönlerinin yeşermesi için zemin hazırlamalıyız. Gelecek, bu şekilde, toplum tarafından bir bütün olarak yaratılabilir ve desteklenip devam ettirilebilir.

Tarımsal geri dönüşüme geçişte rol oynayan bütün paydaşlar arasındaki bağların oluşturulması başarının anahtarıdır.

Fotoğrafçı: Olivier Middendorp | Balıkçı: Biem van der Vis | Çiftçi: Anja van Beek

Bu doküman,
bir Tarım, Doğa ve Gıda Kalitesi Bakanlığı yayınıdır.
PO Box 20401, 2500 EK Lahey.
Telefon (070) 3798911

Eylül 2018